

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak

SSN Roman Trzaskowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi E. G. o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej Budynku [...] przy Al.

w M. przeciwko E. G.

o zezwolenie na sprzedaż lokalu mieszkalnego,

zakończoną prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 1 września 2011 r., sygn. akt I ACa (...),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 19 września 2018 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 27 marca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

1) oddala zażalenie,

2) przyznaje adw. A. M. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) wynagrodzenie w kwocie 2700 (dwa tysiące siedemset) zł podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Pozwany E. G. w skardze o wznowienie postępowania złożonej w dniu 6 lutego 2018 r. domagał się wznowienia postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 września 2011 r. sygn. akt I ACa (...) w sprawie z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej Budynku [...] przy Al. w M. o zezwolenie na sprzedaż lokalu mieszkalnego przy Al. [...] nr 22/25 w M.

Jako podstawę wznowienia postępowania wskazał art. 403 § 2 k.p.c. Skarżący argumentował, że w postępowaniu zakończonym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 września 2011 r., sądy powszechne obu instancji uznały, iż skarżący długotrwale zalegał z opłatami na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej za lata 2002-2007 i wcześniejsze. Tymczasem wniesiony przez Wspólnotę Mieszkaniową przeciwko skarżącemu pozew o zapłatę tych należności za okres od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. został prawomocnie oddalony wyrokiem Sądu Okręgowego w T. z dnia 24 maja 2016 r. i oddalającym apelację wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 9 listopada 2017 r. Z uwagi na powyższe, w ocenie skarżącego, nie ma podstaw do uznania, aby uporczywie zalegał z opłatami na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej.

Postanowieniem z dnia 27 marca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę o wznowienie postępowania, uznał bowiem, że termin do jej wniesienia upłynął po 5 latach od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 1 września 2011 r., a więc we wrześniu 2016 r., co oznacza, iż prawo wznowienia postępowania wygasło. W ocenie Sądu, przewidziany obecnie w art. 408 k.p.c. termin dziesięcioletni ma zastosowanie w sprawach wszczętych po wejściu w życie ustawy nowelizującej ten przepis (tj. od 15 lutego 2017 r.) oraz w sprawach wszczętych przed dniem jej wejścia w życie, w których do dnia jej wejścia w życie nie upłynął termin pięciu lat określony w poprzednim brzmieniu art. 408 k.p.c. Niezależnie od powyższego wskazał także, że skarga powinna podlegać odrzuceniu również z uwagi na brak jej oparcia na ustawowej przesłance.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dotychczasowa regulacja art. 408 przewidywała pięcioletni termin od uprawomocnienia się wyroku, w ciągu którego możliwe było żądanie wznowienia

postępowania. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 22 września 2015 r., SK 21/14 (OTK-A 2015, nr 8, poz. 122) stwierdził, że omawiany przepis w zakresie, w jakim po upływie pięciu lat od uprawomocnienia się wyroku nie pozwala żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności wynikającej z naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC, o którym ostatecznie orzekł Europejski Trybunał Praw Człowieka, jest niezgodny z Konstytucją RP. W konsekwencji ustawą z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 187) zmieniono art. 408 przez wprowadzenie terminu dziesięcioletniego zamiast dotychczasowego pięcioletniego.

W art. 2 ww. ustawy przewidziano, że w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, w których do dnia jej wejścia w życie nie upłynął termin pięcioletni określony w art. 408 k.p.c. w brzmieniu dotychczasowym, stosuje się termin dziesięcioletni wynikający z art. 408 k.p.c. w brzmieniu nadanym ustawą.

Oznacza to, że w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ww. ustawy, w których do dnia jej wejścia w życie upłynął termin pięcioletni określony w poprzednim brzmieniu art. 408 k.p.c., stosuje się przepis w tym brzmieniu.

W związku z tym należy uznać, że w niniejszej sprawie miał zastosowanie termin pięcioletni, sprawa ta bowiem została wszczęta przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r., a przewidziany w poprzednim brzmieniu art. 408 k.p.c. termin pięcioletni upłynął jeszcze przed dniem wejścia tej ustawy w życie. Postępowanie w sprawie o sygn. akt I ACa (...) zakończyło się wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 września 2011 r. Zgodnie z art. 408 k.p.c. w brzmieniu dotychczasowym, pięcioletni termin rozpoczynał bieg od dnia uprawomocnienia się orzeczenia i biegł niezależnie od terminu trzymiesięcznego określonego w art. 407 § 1 k.p.c. Po upływie terminu pięcioletniego skarga o wznowienie była niedopuszczalna, choćby jeszcze nie upłynął lub nawet nie rozpoczął biegu termin trzymiesięczny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., V CZ 64/13, nie publ.). W orzecznictwie wyjaśniono, że zasadniczą funkcją pięcioletniego terminu jest ustanowienie bezwzględnej granicy czasowej, po której przekroczeniu skarga o wznowienie - poza wskazanymi w powołanym przepisie wyjątkami - nie może być skutecznie wniesiona. Jest to termin prekluzyjny prawa procesowego, w

związku z czym nie podlega przywróceniu, a w razie jego upływu skarga o wznowienie jest niedopuszczalna (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2012 r., II CZ 2/12, nie publ., z dnia 7 marca 2013 r., IV CZ 177/12, nie publ., z dnia 28 lutego 2014 r., IV CZ 124/13, nie publ., z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UZ 19/14, nie publ., z dnia 11 września 2014 r., III CZ 34/14, nie publ., z dnia 9 października 2014 r., IV CZ 59/14, nie publ., z dnia 13 lutego 2015 r., II CZ 98/14, nie publ. i z dnia 7 maja 2015 r., II CZ 26/15, nie publ.).

Zważywszy, że orzeczenie sądu drugiej instancji staje się prawomocne z chwilą jego wydania, pięcioletni termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 września 2011 r., upłynął we wrześniu 2016 r.

Sąd Apelacyjny prawidłowo stwierdził zatem, że skarga o wznowienie postępowania złożona w dniu 6 lutego 2018 r., skierowana przeciwko prawomocnemu wyrokowi z dnia 1 września 2011 r. wniesiona została po upływie pięcioletniego terminu wskazanego w art. 408 k.p.c. w brzmieniu dotychczasowym. Powołane przez skarżącego nowe dowody, z których nie mógł skorzystać w poprzednim postępowaniu, pozostają bez znaczenia dla dopuszczalności skargi.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu zażaleniowym orzeczono na podstawie § 2, 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 6 i § 16 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.